

Záznam z XXII. Akademického fóra

Zákon o vysokých školách očima tvůrců a ostatních

Veřejný, volně přístupný seminář se konal ve čtvrtek 23. 6. 2011, 14:00–18:00 ve Velké posluchárně v sídle Jednoty českých matematiků a fyziků, Praha 1, Žitná 25.

Účastníci (příloha P-05) měli k dispozici aktualizovaný program (P-04) s citátem Tomáše Bati z krizové doby před osmdesáti lety:

PŘELOM HOSPODÁŘSKÉ KRIZE?

Nevěřím v žádné přelomy samy od sebe. To, čemu jsme zvyklí říkat hospodářská krize, je jiné jméno pro mravní bídu. Mravní bída je příčina, hospodářský úpadek je následek. V naší zemi je mnoho lidí, kteří se domnívají, že hospodářský úpadek lze sanovat penězi. Hrozím se důsledku tohoto omylu. V postavení, v němž se nacházíme, nepotřebujeme žádných geniálních obrátů a kombinací. Potřebujeme mravní stanoviska k lidem, k práci a veřejnému majetku. Nepodporovat bankrotáře, nedělat dluhy, nevyhazovat hodnoty za nic, nevydírat pracující.

/Tomáš Baťa, 1932/

(Reverz Programu pro účastníky AF-XXII)

Přílohy

- P-01 Průvodní dopis k Záznamu z AF-XXII.
- P-02 Záznam z AF-XXII.
- P-03+ Průvodní dopis k aktualizovanému programu AF-XXII.
- P-04+ Pozvánka-Aktualizovaný program AF-XXII.
- P-05 Účastníci AF-XXII.
- P-06 Změny ve vysokém školství. Rozhovor v ČR 6 R. Kubička s L. Pátým.
- P-07+ Průběh a cíle reformy vysokého školství. (Předložil J. Koucký.)
- P-08§ Koucký J.: KREDO vysokoškolské politiky.
- P-09§ Kupčík J.: Slovenská VŠ Novela.
- P-10 Pátý L.: Nový dech při přípravě zákona o vysokých školách.
- P-11 Klímková Š.: Výzkumná centra ze zdrojů EU-ESF v pohledu doktorandky.
- P-12 Černohorský M.: Logistika zákona o vysokých školách 2025.
- P-13 Pozvánka-Program AF-XXIII.

Dokumenty P-03+, P-04+ a P-07+ byly rozeslány již 21.6.2011 a nejsou součástí této zásilky. Prezentace P-08§ a P-09§ nejsou pro svůj velký rozsah součástí této zásilky, budou však spolu s ostatní dokumentací AF-XXII vyvěšeny na adrese <http://cms.jcmf.cz/osov/>.

1. Uvítání. – Kam kráčí české vysoké školství? – Zářijové slyšení v Senátu PČR. – Stanoviska fakult k Pracovnímu návrhu věcného záměru zákona o vysokých školách. – Úvodní glosy k diskusním příspěvkům. – Ze seminární korespondence.

Po zahájení ve 14:15 a uvítání informoval M. Černohorský (1) o veřejné debatě „Kam kráčí české vysoké školství“, uspořádané 26.6.2011 pod záštitou Učené společnosti ČR Iniciativou pro vzdělávání a vědu, (2) o připravovaném zářijovém slyšení v Senátu Parlamentu ČR k zákonu o vysokých školách. Připomněl korespondenci s představiteli některých akademických institucí a stanoviska k Pracovnímu návrhu věcného záměru zákona o vysokých školách. Obojí je vyvěšeno na webu OS OV ČFS JČMF na adrese <http://cms.jcmf.cz/osov> spolu s dalšími materiály XXII. AF, konkrétně s příspěvkem

J. Musilová: Kam přivede české vysoké školství nový zákon?

M. Šmidák: Metodika dobré přípravy nového zákona o vysokých školách.

M. Malý: Co je vlastně nutné reformovat? Akademické prostředí?

Nově k tomu přistoupil spolu s aktualizovaným programem AF-XXII text poskytnutý J. Kouckým „Průběh a cíle reformy vysokého školství“.

Všechny tyto materiály účastníci semináře dostali předem jako součást zasílaných materiálů.

Z položek seminární korespondence bylo přečteno v souvislosti s institucionálními stanovisky k věcnému záměru zákona stanovisko k věcnému záměru zákona, došlé na seminární adresu od Ing. Bc. Štěpánky Klímové:

„Shlédla jsem zasláný dokument a v souvislosti s předchozím stavem věci jsem dospěla k těmto názorům:

V části B. Zhodnocení stávající právní úpravy je velké množství nepodstatných a zavádějících údajů snažících se odůvodnit nutnost vytvoření zcela nového zákona o VŠ.

Dále soudím, že 3. verze návrhu (C. Návrh věcného řešení) nebere příliš v potaz připomínky zasláné ke 2. verzi. Po formální stránce je sice text už zdařilejší než předchozí, důležitější je ale jeho obsah. Podle mého názoru se formuje nový vysokoškolský zákon, který (1) vnese na akademickou půdu „chaos“ a (2) dodá prostor k ovládnutí škol nepoctivými lidmi a v podstatě se tak zlegitimizuje degenerace vysokého školství. Možná je mé následující tvrzení trochu troufalé, ale nemohu ho zde neuvést: Formování tohoto nového zákona není jen nepříliš zdařilý pokus „něco“ za peníze získané na projekt vytvořit. Domnívám se, že je to také účelová snaha jistých elitářů působících v naší republice, kteří nechtějí přijít o svou moc, zdroje a prostředky a chtějí oslabit případný odboj. Podle mého názoru by po přijetí takového zákona mohlo docházet k omezování rozvoje svobodného, poctivého, tvůrčího a svědomitého myšlení a jednání a vedlo by to ke snížení vzdělávací, výzkumné i etické úrovně vysokých škol a univerzit. Z hlediska budoucnosti České republiky je to velmi nepříznivý vývoj dění a je nutné ho zastavit, dokud je ještě čas.

Dle mého soudu je třeba v tomto ohledu spolupracovat s dalšími lidmi na ostatních vysokých školách, univerzitách a dalších institucích, kteří mají na tuto problematiku podobný pohled, vyvinout společné úsilí pro zamítnutí předloženého návrhu a neztrácet čas a energii marným připomínkováním.“

2. I. Wilhelm: Současný stav přípravy zákona o vysokých školách.

Náměstek ministra profesor Wilhelm objasnil v půlhodinovém vystoupení a v následující půlhodinové diskusi postup, jak na základě dosavadních výsledků pracovní skupiny složené ze zástupců České konference rektorů, Rady vysokých škol, Studentské komory RVŠ a ministerstva má být dosaženo letošním prosincem termínovaného předložení Návrhu věcného záměru zákona o vysokých školách Vládě ČR. Cesta k tomuto dílčímu cíli vede přes tyto spolu navzájem propojené věcné a formální postupy, charakterizované heslovitě takto:

Diverzifikace vysokých škol: rozčlenění vysokých škol podle typu vzdělávací a tvůrčí činnosti.

Orientace: výzkumné, vzdělávací, profesní.

Co je cílem? Vzdělaný absolvent připravený na život. Profesní uplatnění je jen část životního úspěchu.

Kudy k cíli:

1. Podpora excelence. Co to je?

- MŠMT nastaví kritéria kvality v závislosti na oboru, na orientaci studia, ...
- Excelentní činnosti školy budou výrazně více finančně podporovány z veřejného i soukromého sektoru.

Role akreditačních procedur: Rozhodování MŠMT o finanční podpoře školám bude spojeno a výsledky hodnocení akreditačních orgánů.

2. Mezinárodní spolupráce.

- Vysokoškolské vzdělávání i tvůrčí činnosti mají silně mezinárodní charakter.
- Zatímco mobilita studentů je už dobře nastartovaná, mobilita pracovníků potřebuje významný rozvoj. MŠMT připraví programy rozvoje mobility.
- Přímá spolupráce ve studijních programech i tvůrčích činnostech – uznávání splnění studijních povinností.
- Výměna s prestižními zahraničními školami – kvalita i počet studentů.

3. Legislativní rámec. Komplexní novelizace nebo nový zákon přinese

- stanovení nových podmínek činnosti vysokých škol,
- reformu systému a jeho stabilizaci.

Časový harmonogram.

Debaty s akademickou veřejností (nejen formou připomínkování) o koncepci základních otázek akademického života (autonomie VŠ, strategická orientace VŠ, pěstování tvůrčích činností, partnerství VŠ, vnitřní struktura, akademické tituly, ...). červen 2011

Koncepce legislativní práce podle konsensu z těchto diskusí.

Další diskuse podle dosažené dohody (variantní návrh pouze mimo konsensus) září, říjen 2011
Věcný záměr zákona předloží MŠMT do konce roku 2011 na jednání vlády.

Významnou součástí procesu tedy jsou a budou i nadále kontakty a veřejné debaty s představiteli různých složek akademické obce a otevřenost ministerstva uceleným návrhům i z jiných než oficiálních připomínkových míst. Konkrétním příkladem je konference „Právní rámec reformy vysokých škol“, připravená na 29.6.2011. Koná se v rámci projektu IPn Reforma terciárního vzdělávání v reprezentativních prostorách HAMU Praha s programem členěným do čtyř okruhů:

1. Autonomie, samospráva, vnitřní struktura vysokých škol, orgány vnitřní struktury vysokých škol a jejich kompetence.
2. Hodnocení kvality a akreditace.
3. Kariérní dráha akademického pracovníka.
4. Struktura studijních programů.

Během dopoledne bude ke každému okruhu po uvedení dvěma přednášejícími plenární diskuse, odpoledne proběhnou u čtyř kulatých stolů diskuse.

Výsledkem letošní fáze přípravy zákona o vysokých školách bude nepříliš rozsáhlý dokument (cca 5 stran), představující věcný záměr zákona. Vypracování paragrafového znění zákona bude následovat po jeho projednání podle legislativního pořádku s připomínkovým řízením a po projednání vládou. Je třeba, aby ve věcném záměru formulované principy vzešly z důkladně prodiskutovaných prvotních návrhů a námětů na jejich úpravu či změnu.

Poznámka při Záznamu (5.7.2011): Konference „Právní rámec reformy vysokých škol“ se týká nejen příspěvek profesora Pátého (P-10), ale i rozhovor redaktora Radko Kubička s ním „Změny ve vysokém školství“ v pořadu „Názory a argumenty“, vysílaném 2.7.2011 stanicí ČRo 6. Je k dispozici jako příloha P-4.

3. J. Koucký: Vysokoškolská politika a reforma vysokého školství.

Prezentace „KREDO vysokoškolské politiky“ – kvalita, relevance, efektivita, diverzita, otevřenost – byla obsažným výkladem ke 14 snímkům s bohatým kvantitativním materiálem (P-08).

Ještě před seminářem poskytl J. Koucký k rozeslání spolu s aktualizovaným programem text „Průběh a cíle reformy vysokého školství“ s podtitulkem „Předběžné shrnutí dokumentu pro vládu, 31. května 2011.“ (P-07)

4. J. Rostinský: Zkušenosti z univerzit ze tří kontinentů.

Profesor Rostinský reagoval na základě svých zkušeností jak z různých amerických univerzit, tak z dlouholetého působení na japonské Tokai University, a s využitím svých poznatků z pobytů jako hostující profesor na univerzitách v několika zemích na průběh semináře předcházející jeho vystoupení, a v následné živé diskusi na komentáře a dotazy. Pro účastníky semináře byla přítomnost profesora Rostinského velmi přínosná, a jako taková byla také v poseminárních rozhovorech hodnocena.

5. Volná diskuse.

Programovaná diskusní témata byla předmětem řady diskusních příspěvků a přecházela do dalších tematických oblastí. Obsažná byla prezentace J. Kupčika o novele zákona o vysokých školách na Slovensku (je dokumentována v příloze P-09).

Ukončení.

O zájmu o výměnu názorů a o dění spojené s přípravou zákona o vysokých školách svědčí, že 17 ze 44 účastníků semináře se loučilo nikoli v předpokládaných 17, ale až v 18 hodin.

XXIII. Akademické fórum „Logistika zákonů o vysokých školách 1990-2025“, 15.9.2020

Z poseminárních diskusí a konzultací vzešel záměr k uspořádání XXIII. Akademického fóra s názvem „Logistika zákonů o vysokých školách 1990-2025“ ve čtvrtek 15.9.2011 (P-13). Bude vítána účast, resp. korespondenční příspěvky jak z akademické sféry, tak z orgánů státní správy.

6.6.2011

Za Odbornou skupinu Organizace výzkumu ČFS JČMF
Prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc., předseda
cernohorsky@physics.muni.cz